

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Małgorzata Gierszon
SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

w sprawie **R. G.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 21 listopada 2018 r.,

w przedmiocie wznowienia z urzędu postępowania w sprawie zakończonej
wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 29 listopada 2017 r., sygn. akt II AKa [...],

p o s t a n o w i ł:

**stwierdzić brak podstaw do wznowienia z urzędu
postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego
w [...] z dnia 29 listopada 2017 r., sygn. akt II AKa [...]**

UZASADNIENIE

Wiceprezes Sądu Okręgowego we W. złożył wniosek o rozważenie wznowienia z urzędu postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 29 listopada 2017 r. (II AKa [...]) zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego we W. z dnia 14 kwietnia 2017 r. (sygn. akt II K [...]). Jako podstawę wskazał art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., tzn. okoliczność wzięcia udziału w wydaniu wyroku Sądu I instancji przez osobę nieuprawnioną. Zdaniem wnioskodawcy taki status miał ławnik A. O., który w dniu wyboru na ławnika oraz w trakcie pełnienia tej funkcji był jednocześnie wójtem Gminy A.. Z kolei jego status jako ławnika wykluczać miałby art. 159 § 1 pkt 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych („Ławnikami nie mogą być osoby wchodzące w skład organów, od których orzeczenia można żądać skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego”).

W odpowiedzi na powyższy wniosek Prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o nieuwzględnienie postulatów zawartego w przedmiotowym piśmie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wznowienie postępowania z urzędu możliwe jest jedynie wtedy, gdy ujawniło się jedno z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. i to pod warunkiem, że nie były one przedmiotem postępowania w trybie kasacji (art. 542 § 3 i 4 k.p.k.). Przepis art. 542 § 3 k.p.k. wskazuje, że bezwzględne podstawy odwoławcze nie są powodem do wznowienia postępowania na wniosek stron, do których odnoszą się tylko przyczyny z art. 540 i 540a k.p.k., stanowiąc podstawę wyłącznie do podjęcia czynności *ex officio*. Z tych względów wniosek o wznowienie postępowania, w którym wskazuje ona na uchybienie z art. 439 § 1 k.p.k., interpretować należy wyłącznie, jako inicjatywę (art. 9 § 2 k.p.k.) potrzeby rozważenia przez sąd możliwości wznowienia postępowania z urzędu (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW 2005, z. 6, poz. 48).

Analogiczne postąpić należało z informacją zawartą w wystąpieniu wiceprezesa Sądu Okręgowego we W., która mogła stanowić impuls do wyznaczenia posiedzenia w przedmiocie rozważenia z urzędu wznowienia postępowania w oparciu o przepis art. 542 § 3 k.p.k. Uwzględniając powyższe, a także okoliczność, że przedmiotowa sprawa nie była przedmiotem rozpoznania w trybie kasacji, Sąd Najwyższy dokonał jej kontroli pod kątem wystąpienia bezwzględnych powodów odwoławczych, stwierdzając, że nie zachodzą w sprawie przesłanki do wznowienia postępowania z urzędu w oparciu o wskazaną przesłankę udziału osoby nieuprawnionej w wydaniu orzeczenia.

Objęcie określonej grupy osób zakazem *incompatibilis* (niepołączalnością formalną) wynika to z konieczności wyeliminowania ze sprawowania wymiaru sprawiedliwości osób zajmujących się zawodowo zagadnieniami ochrony prawnej. Taka konkluzja uzasadniona jest brzmieniem art. 159 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Nie można jednak tracić z pola widzenia, że *ratio* stojące za wprowadzeniem wskazanego przepisu nie może powodować, by w jego aplikacji na grunt procedury karnej, a dokładniej na kanwę rozważań o nadzwyczajnych przyczynach odwoławczych, dokonywać rozszerzającej wykładni funkcjonalnej. Przesłanki opisane w art. 439 k.p.k. z uwagi na to, że niejako automatycznie prowadzą do wzruszenia prawomocnego wyroku, muszą być wykładane ściśle.

Brzmienie przepisu art. 159 § 1 pkt 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych wyraźnie wyklucza udział, jako ławników w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, osoby

wchodzące **w skład** organów, od których orzeczenia można żądać skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Ustawa nie posługuje się pojęciem „osób piastujących funkcję” lub synonimicznym. Zatem literalna wykładnia przepisu musi prowadzić do konkluzji, że chodzi tutaj jedynie o osoby biorące udział w pracach organów kolegialnych. Zgodnie zresztą ze Słownikiem Języka Polskiego PWN (edycja on-line sjp.pwn.pl) „skład” oznacza „zespół osób tworzących jakąś całość”. Zwrot ten więc *implicite* zakłada kolegialność.

Zgodnie z art. 26 z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, organem wykonawczym gminy jest wójt. Cały ten akt prawny wyraźnie używa na określenie tej funkcji liczby pojedynczej wskazując na jednoosobowy charakter tego organu.

Niezależnie, zatem od wątpliwości natury teleologicznej, co do aktualnego brzmienia art. 159 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych, nie można uznać, iż osoba piastująca stanowisko wójta wchodzi w skład organu opisanego w ustawie o samorządzie gminnym i przez to nie może pełnić funkcji ławnika.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.